

Pædagogisk it-strategi

1. Formål

Formålet med nærværende pædagogiske it-strategi er to delt: Dels vil vi gerne give vores kursister de bedste muligheder for at tilegne sig de nødvendige it-kompetencer, herunder it-dannelse og it-etik. It-kompetencer hører til studiekompetencer. Vi vil også gerne give vores kursister de bedste muligheder for at lære, hvilket også kan ske gennem bruges af it i undervisningen. Dels vil vi gerne sætte rammerne for lærernes arbejde med it i undervisningen og komme med konkrete mål for dette arbejde. Dette indebærer også en kompetenceudviklingsstrategi for lærerne.

2. Baggrund

På VUC Lyngby har vi udarbejdet et kodeks for god ledelse. Et af elementerne er, at ledelsen skal have fokus rettet mod it og digitaliseringsprocesser. It er blevet en vigtig del af hverdagen og udviklingen går stærkt. Vi beskriver i kodekset følgende:

- Ledelsen skal gå foran med at omsætte nye muligheder på it-området til handling på og værdi for VUC Lyngby
- Ledelsen skal sørge for, at vi på VUC Lyngby tilbyder meningsfuld og let tilgængelig it
- Ledelsen skal sørge for, at it-systemerne vedligeholdes og udvikles
- Ledelsen skal også sørge for, at implementere nye digitale tiltag og sikre videndeling om pædagogisk anvendelse af it

I vores pædagogiske profil beskriver vi, hvordan vi opfatter god undervisning. Der indgår en lang række elementer: Variation, differentiering, anvendelsesorientering, udgangspunkt i kursisten, opstilling af tydelige mål, evaluering og feedback, fokus på skriftlighed og læringsstile og meget mere. Alt sammen elementer, som vi mener, indgår i god undervisning, og også elementer, der kan understøttes af, at it inddrages i undervisningen. Helt konkret om it har vi skrevet: Undervisningen skal udvikle kursisternes skriftlige og mundtlige kompetencer samt it-kompetencer. Under punktet samarbejde i den pædagogiske profil har vi beskrevet, at vi forventer, at lærerne aktivt deler viden og opsøger andres, kender til hinandens undervisningsforløb og lader sig inspirere heraf, stiller undervisningsmaterialer og undervisningsplaner til rådighed for andre til inspiration. Der stilles altså krav til lærerne, som med fordel kan honoreres gennem brugen af it, hvor det skønnes relevant.

Vi har for nylig analyseret situationen omkring it på VUC Lyngby, og resultaterne af denne analyse samt anbefalinger til handling er beskrevet i dokumentet: "It- og digitaliseringsstrategi". En nødvendig forudsætning for at kunne nå målene i nærværende pædagogiske it-strategi er, at vi træffer nogle beslutninger om, hvordan vi gerne vil have vores it-system og teknik til at fungere. Dette er nødvendigt af to årsager: For det første er vi afhængige af, at teknikken fungerer upåklageligt og med korte ventetider, hvis vi skal kunne udnytte det fulde potentiale i at inddrage it i det pædagogiske arbejde. For det andet er der behov for en pædagogisk ressourceperson, der kan bistå VUC Lyngby med implementeringen af den pædagogiske it-strategi.

Endelig har vi implementeret Bring Your Own Device: Alle lærere har en computer og en telefon, som de kan bruge i undervisningen. Vi stiller krav til kursisterne om, at de skal medbringe deres egen pc, tablet eller smartphone til undervisningen.

Med disse styringsmæssige rammer, udsigt til løsninger på det tekniske plan og det nødvendige "grej" er forudsætningerne til stede for at udvikle VUC Lyngby på den it-pædagogiske front.

2. Hvorfor en pædagogisk it-strategi?

VUC Lyngby's pædagogiske it-strategi skal adressere nogle bestemte problemstillinger i hverdagen. Allerede for mange år siden er der i læreplanerne for fagene indført krav til, at it bruges pædagogisk i undervisningssituationen, og der er åbnet op for at undervisningen kan finde sted som virtuel undervisning. Det gælder op til 20 % på HF2, hele forløb på Hfe og op til 80 % af undervisningen på AVU. It skal dels erstatte mere traditionelle undervisningsmaterialer og dels åbne nye muligheder for læring. Undersøgelser og vores erfaring med VUC Lyngbys målgruppe viser, at kursisterne nok kommer med it-kompetencer, men disse kompetencer koncentrerer sig særligt om internettet og de sociale medier. Ikke alle kursister har de fornødne kildekritiske kompetencer og studiemæssige it-kompetencer. Det skal vi hjælpe dem med at erhverve sig. It i undervisningen kan ligeledes bidrage til, at undervisningen bliver mere anvendelsesorienteret og innovativ: Noget som VUC Lyngby gerne vil være kendt for og som er indskrevet i vores pædagogiske profil.

Hvis disse behov skal imødekommes, skal det ske gennem lærerne. På VUC Lyngby er der mange lærere, som er helt på hjemmebane med at bruge it i pædagogiske sammenhænge, der er en del frontløbere, og så er der også nogle lærere, som efterlyser bedre kompetencer inden for det it-pædagogiske felt. Ledelsen må dermed sikre, at den fornødne kompetenceudvikling finder sted, og at der stilles rammer og krav til, hvordan vi arbejder med pædagogisk it på VUC Lyngby. Det skal denne pædagogiske it-strategi være med til at sikre.

Allerede i sommeren 2016 begynder digitaliseringen af eksamen gennem de såkaldte "Netprøver". Det skal vi være klar til både administrativt og pædagogisk. Samtidig skal VUC Lyngby over de næste 4 år effektivisere, og det skal it-værktøjerne og videndeling bidrage til.

3. Hvad siger forskningen og litteraturen?

3.1. It på ungdomsuddannelserne

EVA har i 2015 udgivet en kortlægning af it som pædagogisk redskab på gymnasier og erhvervsuddannelser – "It på ungdomsuddannelserne"¹. Rapporten redegør for den aktuelle situation omkring it i undervisningen på ungdomsuddannelserne. Den kommer desuden med nogle anbefalinger, som kan inddrages i VUC Lyngby's arbejde med en pædagogisk it-strategi.

Der spørges til kursisters læring og it-kompetencer, og der er generelt en oplevelse af, at kursisterne besidder de it-kompetencer, der skal til for at få teknikken til at virke, så de kan producere læring, men de mere "bløde sider" af it er kursisterne mindre gode til. Lærerne oplever, at kursisterne kan blive bedre til kildekritisk omgang med internettet samt at reflektere over etiske aspekter ved digitale medier.

Lærerne bruger ifølge undersøgelsen i udstrakt grad digitale medier til variation i undervisningen men ikke i så høj grad til differentiering: Kun 41 % af de adspurgte bruger it til differentiering. Hvad angår variation i undervisningen peges på et udviklingspotentiale: it skal kunne bruges til, at kursisterne arbejder med en

¹ EVA: It på ungdomsuddannelserne. En kortlægning af it som pædagogisk redskab på gymnasier og erhvervsuddannelser. 2015.

bred forståelse af skriftlighed. Hvad angår videndeling og brug af hinandens undervisningsmaterialer, svarer 58 % af lærerne på stx/hf, at de sjældent eller aldrig bruger andres undervisningsmaterialer.

Lærernes ønsker til kompetenceudvikling i denne undersøgelse kan beskrives meget kort: De ønsker sig kurser i brug af it i egen undervisningspraksis. Vi på VUC Lyngby kan derfor med fordel undersøge, hvilken kompetenceudvikling lærerne ønsker.

Undersøgelsen peger også på, at skolernes ledelse skal arbejde på at skabe større tydelighed, rammesætning og understøttelse af en it-videndelingskultur på skolen, samt at der skal sættes fokus på opfølgning på igangsatte projekter. Dette kan evt. ske gennem en skriftlig it-strategi, som tager højde for implementering i hele organisationen og ikke kun for ildsjæle. Ledelsen skal endvidere sikre en god sammenhæng mellem skolens indkøbsstrategi og undervisernes kompetenceudvikling og arbejdet med intern videndeling. Der skal gives svar på, hvilke udfordringer it kan være med til at løse. Det er yderligere en ledelsesopgave at fastlægge de overordnede rammer for, hvordan og hvornår eleverne bruger it i undervisningen.

De to mest fremherskende barrierer i forhold til brugen af it i undervisning er ifølge lærerne manglende tid og manglende fortrolighed med it-programmerne.

3.2 Digitale redskaber i undervisningen på gymnasiale uddannelser og i almen voksenuddannelse

Deloitte har analyseret den nuværende situation omkring digitalisering og pædagogisk brug af it på gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse². De peger på uindfrie potentialer, der også kan bidrage til økonomisk effektivisering.

Det pointeres, at institutionerne er godt dækket ind mht. it-udstyr, og det er udgangspunktet for at bruge digitale redskaber i undervisningen. Til gengæld er der behov for support i brugen af it i undervisningen på den pædagogiske front. Der er behov for sparring og vejledning.

Rapporten opdeler lærerne i en gruppe med "bedste praksis" og en gruppe med "normale lærere". Ikke overraskende oplever gruppen af bedste praksis-lærere flere pædagogiske og faglige fordele ved at bruge digitale redskaber. Ligeledes oplever bedste praksis-lærerne at spare tid ved at bruge digitale medier, mens gruppen af "almindelige lærere" oplever at skulle bruge mere tid på at anvende de digitale medier.

Rapporten peger også på nødvendigheden af kompetenceudvikling. Den kan bestå i en flerstrengt strategi bestående af sidemandsoplæring, interne kurser, videndeling mv.

Nogle lærere er skeptiske over for brugen af it i undervisningen. De er bekymrede for, at kursisterne ikke når nok faglige mål ved at bruge digitale medier. Nogle af lærerne mener heller ikke, at digitale redskaber kan bidrage til at dele undervisningsmaterialer, da materialerne skal tilpasses det enkelte hold. Der peges på, at effektiviseringerne i den offentlige sektor måske kan skubbe til denne opfattelse. Måske har der latent ligget en bekymring fra lærernes side om, at de vil blive skåret i forberedelsestid, hvis de kan bruge andres materialer. Når lærerne nu i en omvendt proces vil blive skåret i forberedelsestid pga. effektiviseringerne, kan det være, at de ændrer opfattelse mht. det tidsbesparende ved at videndele.

Lærerne efterspørger bedre rammer for videndeling og materialeudveksling – f.eks. også faste formater for videndeling. Det kunne rammesættes ved, at lærerne har nogle fælles "byggeklodser" til forløbsdannelse,

² Deloitte: Digitale redskaber i undervisningen på gymnasiale uddannelser og i almen voksenuddannelse. Digitaliseringsstyrelsen og Undervisningsministeriet. 2019.

således at man har nogle hurtige muligheder for at sammensætte forløb, der kan passe til det enkelte hold. Disse materialer kan også med fordel deles eksternt på f.eks. EMU, STIL's materialeplatform mv. Der efterlyses klare rammer for indsatsområder og tydelige krav og forventninger til delingen af materialer, lokale politikker om brugen af it og organisatorisk understøttelse – både i form af lokale ambassadører og ledelsesopbakning til implementering.

Perspektiverne på længere sigt er også, at lærerrollen skifter karakter: Its indtog i undervisningen understøtter lærerens muligheder for at bevæge sig i mange forskellige slags lærerroller. Man kan være vejleder, facilitator, sparringspartner mv.

I lighed med EVA peger Deloitte også på, at lærerne efterlyser fælles forventninger til, hvordan og hvor meget kursisterne skal arbejde med it i undervisningen.

4. Mål

Overordnet set er målene, at der udvikles en kultur, hvor der eksperimenteres, og hvor man gerne vil prøve sig frem gennem aktionsplaner og aktionslæring også på it-området. Vi vil forlænge klasserummet og arbejde på nye måder med læring, hvor integreringen af it ikke blot fungerer som "at sætte strøm til den traditionelle undervisning". It-værktøjerne skal bruges som værktøjer til differentiering af undervisningen og til at arbejde med forskellige læringsstile. Vi skal undervise i digital dannelse, så kursisterne opnår studiekompetence, evner at reflektere over kilder på nettet og kan reflektere over etiske aspekter ved digitale medier. Vi skal gerne nå frem til, at 75 % af lærerne oplever, at de digitale undervisningsmaterialer styrker mulighederne for differentiering og variation i undervisningen, kursisters it-kompetencer, giver indblik i kursisters læringsproces og mindsker tiden til forberedelse gennem videndeling og genbrug.

Dette nås ved:

- At 100% af undervisningsmaterialerne i 2017 er tilgængelige konstant, så kursister kan lære i klasserummet, på e-learning og gennem selvstudium
- At VUC Lyngby er blandt nogle af de første uddannelsesinstitutioner, der afvikler skriftlige eksaminer elektronisk i takt med ministerets udrulning af digitale eksaminer
- At faggrupperne melder sig til mulige forsøg med adgang til internettet ved den skriftlige eksamen fra sommereksamen 2017
- At 75 % af lærerne har delt mindst et fagligt forløb i Meebook eller anden elektronisk platform i 2017
- At mindst 80 % af lærerne inden 2017 har deltaget i it-pædagogisk kompetenceudvikling
- At mindst 75 % af lærerne har brugt en anden lærers forløb i sin egen undervisning
- At mindst 75 % af lærerne i 2016 har gjort sig erfaringer med e-bøger og i-bøger, og at mindst 50% af lærerne bruger e-bøger og i-bøger i deres undervisning i stedet for bøger
- At vi på VUC Lyngby har identificeret ca. 10 it-programmer, som alle skal kende og kunne bruge
- At 75 % af lærerne bruger it til at understøtte kursisters skriftsproglige kompetencer.
- Alle er i stand til at arbejde med konceptet "flipped classroom"
- 100 % af kursisterne har fået grundig introduktion til vores it-platforme senest 2 uger inde i et forløb
- 80 % af kursisterne møder mindst 5 forskellige apps i undervisningen på et givent forløb

- 80 % af kursisterne vurderer, at de er blevet bedre til kildekritik og informationssøgning i løbet af deres undervisning på VUC Lyngby
- At vi har udarbejdet en overordnet progressionsplan for kursisterne
- Alle lærere lader kursisterne aflevere opgaver i Ludusweb eller anden elektronisk platform

5. Kompetenceudvikling

Der er i kursusåret 2015-2016 nedsat et it-udvalg bestående af interesserede lærere og andre medarbejdere, der er gode til at bruge it undervisningen. It-udvalget har medvirket til udformningen af nærværende strategi, har udpeget 10 apps til brug i undervisningen, og lavet workshops i den pædagogiske brug af dem.

I kursusåret 2016-2017 nedsættes et udviklingsteam, der skal implementere den pædagogiske it-strategi, monitorere udviklingen på it-området og pege på kompetenceudviklingsmuligheder på VUC Lyngby. Ligeledes følger vi op på arbejdet med spørgeskemaundersøgelser og i kursistrådet.

Endelig er der planer om, at VUC Lyngby skal indgå i et it-fællesskab, som også tilbyder konsulentbistand på det pædagogiske område. En konsulent vil måske kunne udfordre os til at kompetenceudvikle os yderligere.